

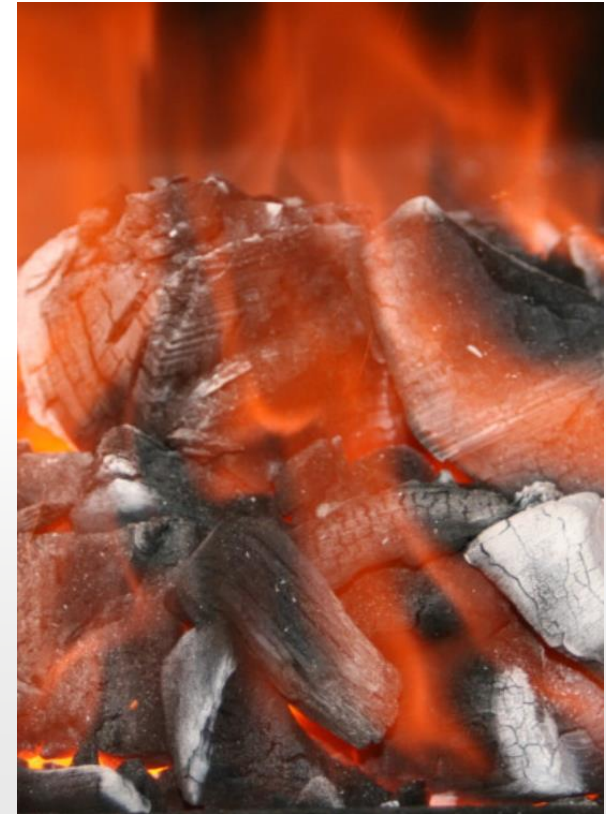
Informatiebijeenkomst houtrook

12 oktober 2021

“Ik wil graag mijn kachel aanzetten ‘s avonds, hoe doe ik dit verantwoord en zonder (te veel) overlast”?

“Ik merk dat mijn burenen last hebben van mijn kachel. Wat kan ik doen om dit te verminderen.”

Wie zijn wij?

- Marieke Gorkink
Natuur en Milieu
Gelderland
- Ab Nijman
Longfonds &
longfysiotherapeut
- Miriam Hooft
VNOG Brandweer

programma

19.35-19.55	Marieke Gorkink Natuur en Milieu
19.55-20.15	Ab Nijman Longfonds
20.15-20.35	Miriam Hooft VNOG Brandweer
Einde online volgers en korte koffieronde	
20.45-21.00	In gesprek
21.00-21.15	Terugkoppeling en einde

Schone lucht in Apeldoorn

- houtrook-

Kop
Kop
Subk

Houtrook – de tendens

- ▶ Van 'gezellig vuurtje' naar 'vervuiler'
- ▶ Van in de winter, naar het hele jaar door
- ▶ Verhoging energieprijzen
- ▶ Overlast voor mens en natuur, meer onderzoek
- ▶ Concrete maatregelen

Schone Lucht Akkoord

- ▶ Ambitie: 50% afname van luchtverontreiniging van binnenlandse bronnen in 2030 tov 2016.
- ▶ 8 gemeenten en provincie Gelderland doet mee (landelijk: Rijk, bijna alle provincies en 81 gemeenten). Apeldoorn (nog) niet.
- ▶ Gemeenten die ondertekenen committeren zich aan inspanningen voor verbetering luchtkwaliteit
- ▶ Er is co-financiering beschikbaar voor projecten van gemeenten en er wordt samengewerkt om van elkaar te leren, samen op te trekken etc
- ▶ Thema's waar aan wordt gewerkt binnen SLA zijn oa: mobiliteit, scheepvaart, mobiele werktuigen, houtstook, landbouw, industrie
- ▶ www.schoneluchtakkoord.nl

Schone Lucht Akkoord, 8 gemeenten in GLD doen mee + provincie GLD

Hoe werkt Natuur en Milieu Gelderland hier aan?

Beleidsbeïnvloeding:

- ▶ Maatregelen stikstof
- ▶ 10-puntenplan Gemeenteraadsverkiezingen
- ▶ Voorkomen verlenging a15
- ▶ Voorkomen opening Lelystad

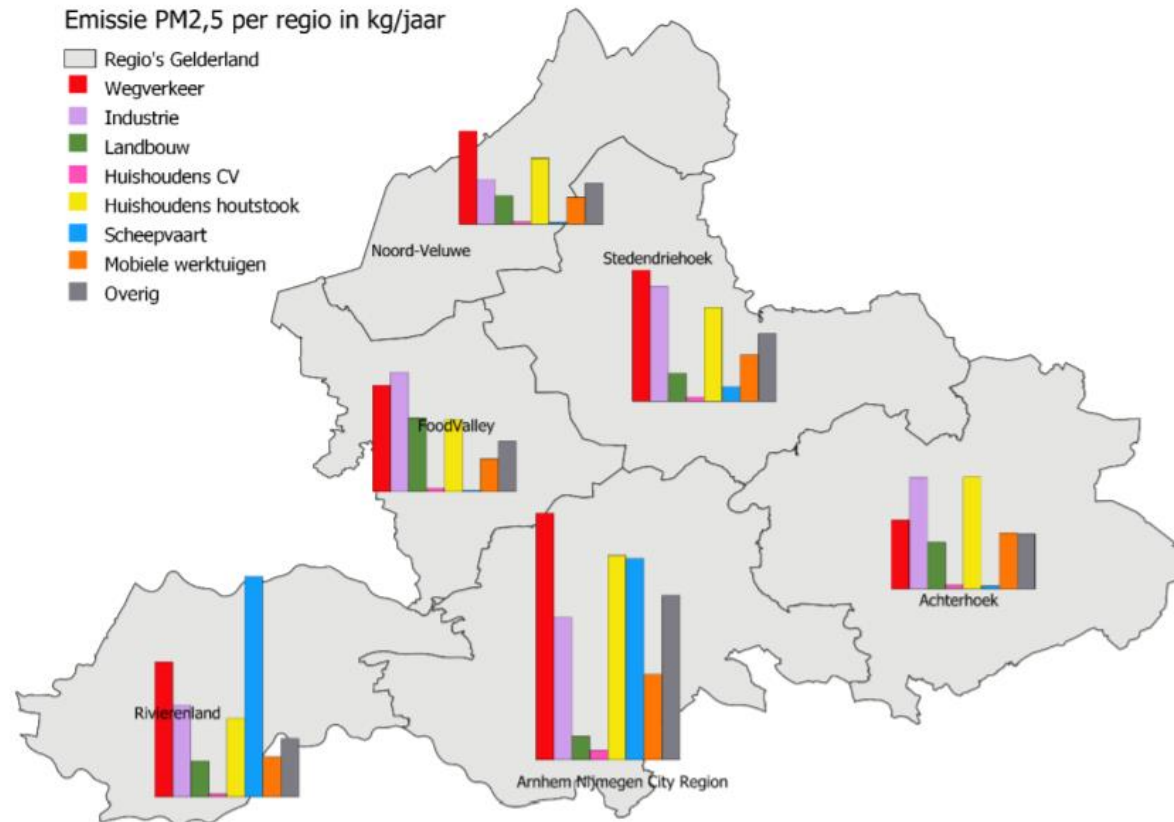
Concrete projecten:

- ▶ Schone lucht Arnhem (burgermeetnet, workshops kachel stoken en communicatie)
- ▶ Duurzame mobiliteit in Ede
- ▶ Platform Natuurinclusieve Landbouw (verduurzaming Landbouw)

Enkele data

- ▶ In Gelderland overlijden mensen gemiddeld 1 jaar eerder door luchtverontreiniging (bron GGD)
- ▶ RIVM – schadelijke stoffen. 25% van fijnstof wordt veroorzaakt door houtkachels
- ▶ Emissies bij oude kachels/open haarden 6 tot 40 g fijnstof per kg brandstof. Bij nieuwere kachels is dat tussen 4 en 10 g/kg.
- ▶ Vanaf 2022 alleen toestellen op de markt die voldoen aan Ecodesign richtlijn (rendement, emissies en veiligheid)
- ▶ Van alle binnenlandse bronnen zorgt particuliere houtstook zo'n 9% van de gezondheidsschade

Figuur 13a. Uitstoot van PM_{2,5} in kg/jaar per regio in Gelderland

Bron: GGD Rapport Luchtkwaliteit Gelderland 2019

Wat kun je doen als inwoner – bij overlast

- ▶ In gesprek met bewoner
- ▶ Melden bij gemeente
- ▶ In Apeldoorn: meldpunt rookoverlast
- ▶ Communiceren in wijkkrant/buurtkrant
- ▶ Gebruik maken van de [toolkit](#)

Wat kan de gemeente doen?

- ▶ Gemeente kan houtkachels niet verbieden, product is toegestaan op Europese markt
- ▶ Gemeente kan wel regels opstellen voor het *gebruik* van de kachels om overlast te beperken. Insteek is dan beschermen van gezondheid van omwonenden. Dit kan vastgelegd worden in omgevingsplan.
- ▶ In omgevingsvisie beleid voor houtstook opstellen en een programma van maatregelen vastleggen. Ook kunnen lokale omgevingswaarden voor luchtkwaliteit opgesteld worden.
- ▶ Voorlichting (wijzen op overlast, risico's, workshops kachel stoken)
- ▶ Subsidie verstrekken (op filters, op verwijderen houtkachels)
- ▶ Handhaven: reageren op overlastmeldingen/handhaven
- ▶ Deelnemen aan Schone Lucht Akkoord
- ▶ Meenemen bij energietransitie (houtkachel is geen vervangende bron)

Inspirerende voorbeelden – gemeente Nijmegen

- ▶ Slooppremie oude kachel
- ▶ Subsidie op katalysator
- ▶ Opnemen in APV en handhaven

REGIO ALGEMEEN SPORT VIDEO FUN

[Regio wijzigen](#) [Arnhem e.o.](#) **[Nijmegen e.o.](#)** [Achterhoek](#) [Betuwe](#) [De Vallei](#) [Liemers](#)

▲ Houtrook kan voor veel overlast zorgen. © ANP XTRA

Mogelijk verbod op overlast door houtrook in Nijmegen

NIJMEGEN - De Nijmeegse raad wil overlast door houtrook aanpakken. Eigenaren van houtkachels moeten hulp krijgen om de uitstoot van fijnstof en roet te verminderen. Verder wil de Nijmeegse gemeenteraad dat er - als dat juridisch mogelijk is - een verbod komt op deze overlast.

Margriet Verschoor 05-10-20, 13:10 Laatste update: 05-10-20, 14:13

   68 REACTIES

De maatregelen staan in een motie van GroenLinks Nijmegen waar een ruime meerderheid van de gemeenteraad achter staat. De raadsleden vinden dat er

Inspirerende voorbeelden – gemeente Utrecht

Utrecht start campagne voor schonere houtstook

Door: Redactie Datum: 01 oktober 2021 17:17 Laatste update: 01-10-2021 17:21

Interessante links

- ▶ Milieu Centraal: <https://www.milieucentraal.nl/huis-en-tuin/gezonde-leefomgeving/overlast-van-hout-stoken/>
- ▶ Voorlichtingsmateriaal: <https://www.infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/luchtkwaliteit/functies/hinder-gezondheidseffecten-houtkachels/voorlichtingsmateriaal-houtstook/>
- ▶ www.stookwijzer.nu
- ▶ www.rivm.nl/stookalert
- ▶ <https://www.atlasleefomgeving.nl/check-je-plek>
- ▶ Instructie Kachel stoken: <https://youtu.be/kGXvIEWa0kM>

Bedankt voor je aandacht.
www.natuurenmilieugelderland.nl/wordlid

Gezonde lucht

Ab Nijman 12 oktober 2021

- Sinds 1959 (voorheen Astma Fonds)
- “Een wereld waar iedereen vrij kan ademen”:
 - Longziekten de wereld uit
 - Een gezonder en gelukkiger leven voor mensen met een longziekte
- Wat doen we?
 - Voorlichting en belangenbehartiging
 - Financieren en aanjagen wetenschappelijk onderzoek naar longziekten
 - Aanjagen belang gezonde leefstijl, gezonde lucht, met niet-roken als norm voor iedereen

In beeld

Trouw

Drie keer op de intensive care door luchtvervuiling: 'Dit is het moment om onze kinderen gezonde lucht te geven'

OP WEG NAAR EEN
**ROOKVRIJE
GENERATIE**

▲ De hoogovens van Tata Steel gezien vanuit Wijk aan Zee © ANP

WHO: Jaarlijks 7 miljoen doden door luchtvervuiling, Longfonds slaat alarm

Jaarlijks sterven zeven miljoen mensen aan de gevolgen van luchtvervuiling. Het is daardoor een van de ernstigste bedreigingen van

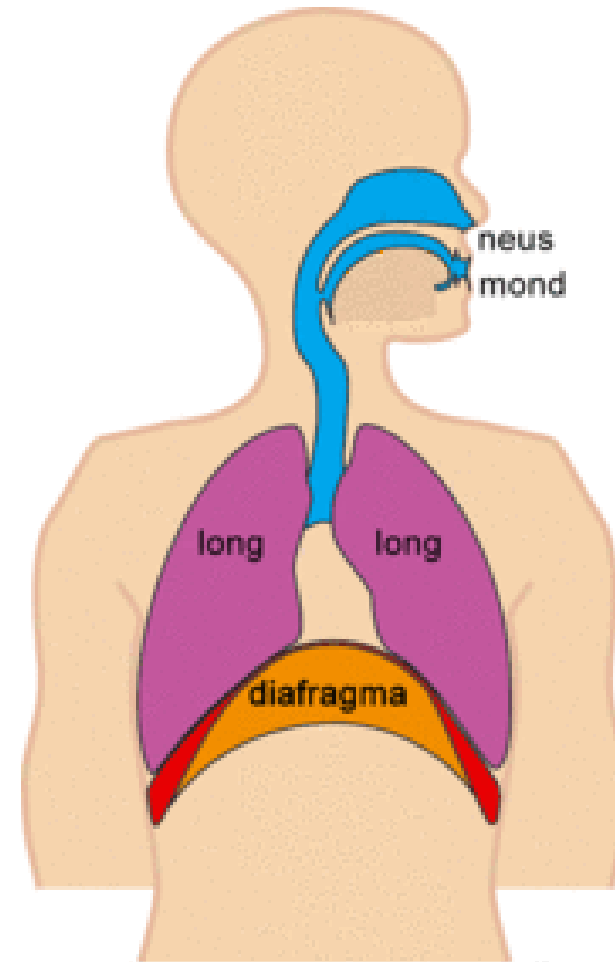
▲ Josje is luchtvluchteling en is voor de schonere lucht op Terschelling gaan wonen. 4 © Corné Spandaens

Luchtvluchteling Jos verkaste naar Terschelling: Ik zat in een scootmobiel, nu wandel ik 15 kilometer per dag

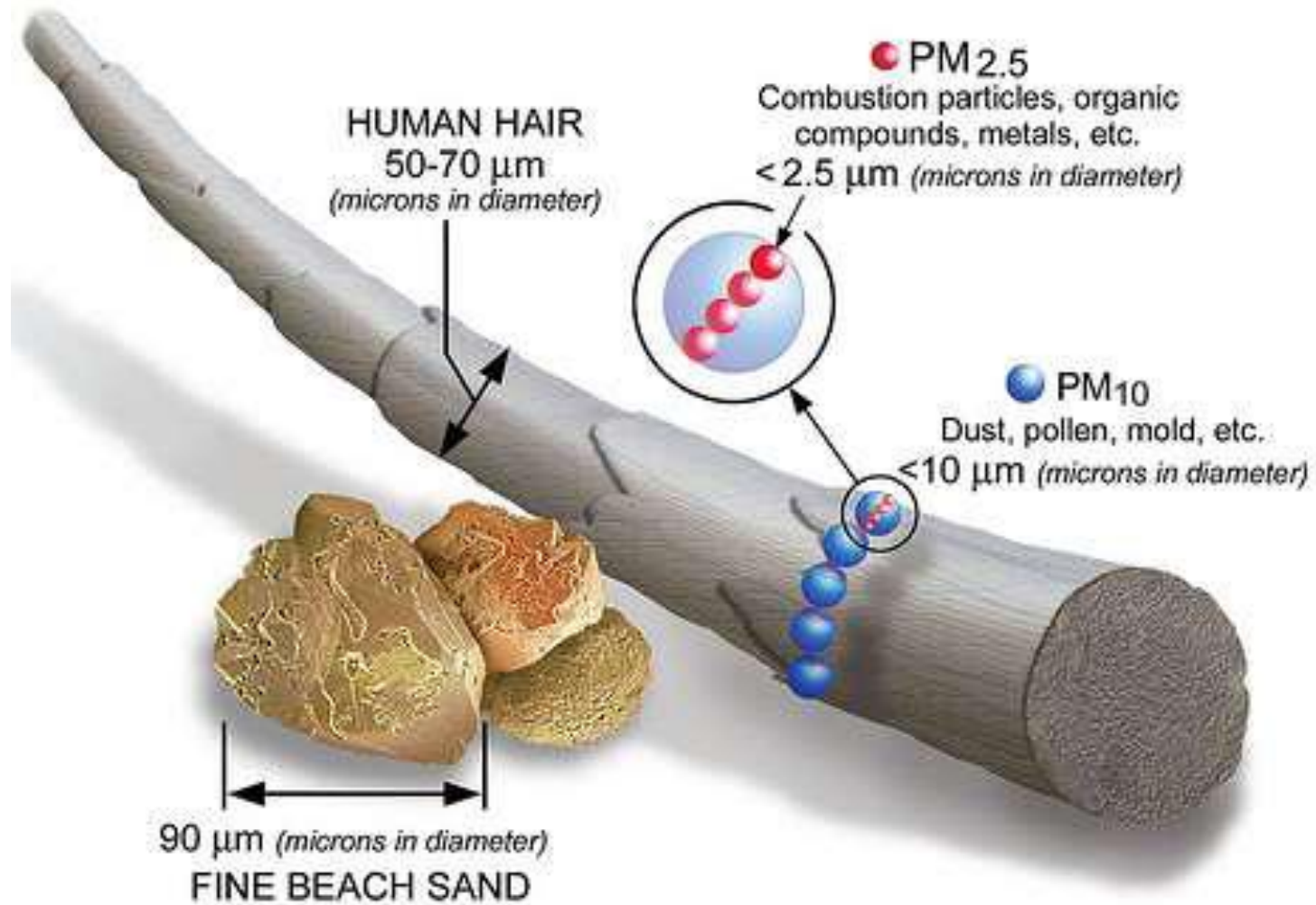
Longen en lucht

- Inademing
- Lucht in
- 12-15 x per minuut=
6 tot 8 liter
- 20% Zuurstof
- 80% Andere gassen
en kleine deeltjes
- Uitademing
- CO₂ uit

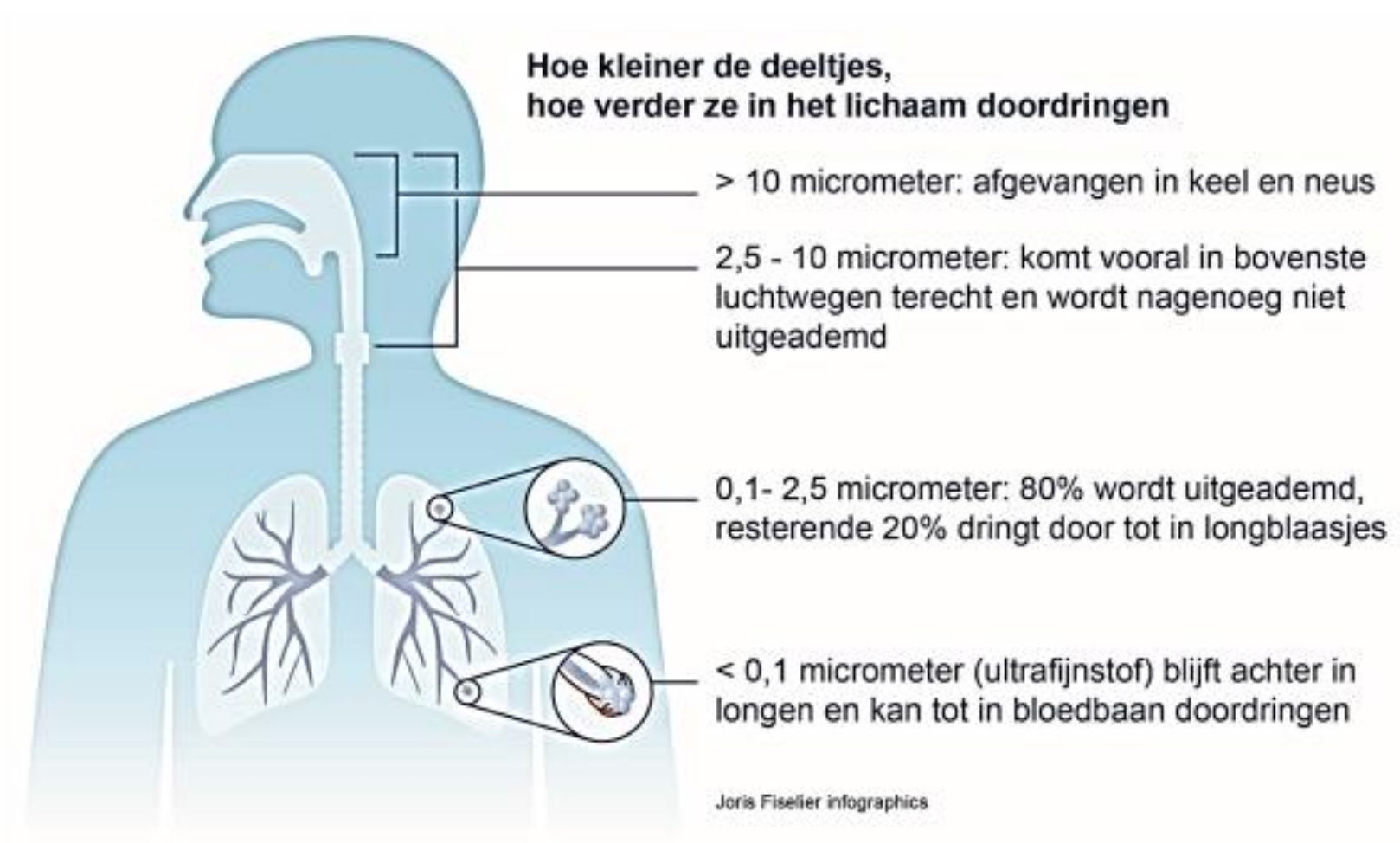

Wat maakt de lucht ongezond?
fijnstof

Fijnstof

PM = particulate matter

Bronnen fijnstof

- Verbranden van hout
- Houtige biomassa
- Verkeer
- Intensieve veeteelt
- Industrie
- Luchtvaart
- Scheepvaart

Fijnstof is ongezond voor iedereen

- Ongeveer 20% van nieuwe gevallen van chronische bronchitis bij volwassenen
- Houtrook is **ongezond**: voor jezelf, voor je kinderen en voor je burens
- Houtrook veroorzaakt en verergert **longziekten** zoals astma, COPD en longkanker, maar ook **hart en vaatziekten**.

Verstikkende cijfers in Nederland

12.000

mensen per jaar
overlijden vroegtijdig
door ongezonde
lucht

16.000

mensen per jaar
belanden met spoed
in het ziekenhuis
door luchtvervuiling

750.000

mensen met een
longziekte hebben
het regelmatig
benauwd door
luchtvervuiling

Houtstook

Ziekmakend en niet duurzaam

Grootste bron van fijnstofuitstoot

- Houtrook is de **grootste bron van fijnstofuitstoot** in Nederland.
- **23% van de landelijke PM_{2,5}** uitstoot komt door houtstook.
- Recente gegevens RIVM : voor 2021 was aanname 10-15%
- daarmee wetenschappelijk nog meer bewijs voor het ziekmakende effect van houtstook.

Stookhinder

Particuliere houtrook
door houtkachels,
open haarden,
barbecues,
terrashaarden en
vuurkorven kunnen
lokaal voor grote
overlast en klachten
zorgen.

Wat kan de gemeente doen tegen houtstook? 1

- Geef **goede voorlichting** over de gezondheidsrisico's van houtstook.
- Roep op om **niet te stoken**.
- In een voorlichtingscampagne passen **geen stooktips**. Gezond stoken bestaat niet.

Wat kan de gemeente doen tegen houtstook? 2

- Stel een **slooppremie** in voor wie een schoon alternatief zoekt.
- Stimuleer **houtrookvrije** wijken.
- Inspannen om gedupeerden serieus te horen en te helpen bij het verminderen van de overlast. Maak daarbij gebruik van het document van **STAB** (Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening).

Brandveilig leven Veilig stoken

Miriam Hooft

BRANDWEER

veiligheidsregio
Noord- en Oost-
Gelderland

Programma

- Veilig stoken
- Gevaren van Koolmonoxide (CO)
- Afsluiting

Veilig stoken: 10 stooktips

- Doe de open haard niet aan bij mistig of windstil weer
- Stook alleen droog hout
- Stook nooit hout dat geverfd, gebeitst of geïmpregneerd is
- Gebruik haarhout met FSC- of PEFC-keurmerk
- Stook volgens de Zwitserse methode (kleinste houtjes bovenop)

Veilig stoken: 10 stooktips

- Veeg de schoorsteen minstens 1x per jaar
- Zet de luchttoevoer in de kachel helemaal open
- Houd ventilatieroosters/raam tijdens het stoken open
- Een goed vuur heeft gele rook, gelijkmatige vlammen en er komt weinig rook uit de schoorsteen
- Blus niet met water maar met zand of zout

"De omgekeerde methode/Zwitserse methode"

BRA

Zwitserse methode

Stap 1

Begin met grote blokken

Stap 2

Stapel door met blokken

Stap 3

Plaats kleiner hout

Stap 4

Stapel door met klein hout

Stap 5

Plaats aanmaakhout

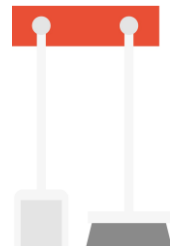
Stap 6

Ontsteek het vuur

Gezellig bij de haard

- Gebruik een vonkenscherm en verwijder brandbare materialen binnen 50 cm rond de haard
- Doof altijd de haard als u weggaat of gaat slapen
- Plaats een kap op de schoorsteen (vogels)
- Plaats een vonkenvanger op de schoorsteen (rietgedekte woning)
- Hang een CO-melder op

Schoorsteenbrand

- Laat je schoorsteen minimaal jaarlijks vegen
- Kies een bedrijf dat is aangesloten bij Algemene Schoorsteenvegers Patroons Bond (ASPB) - verzekeringstechnisch

schoorsteenveger.nl

- Gebruik aanmaakhoutjes bij het aansteken (nooit benzine of spiritus!)

Wat is koolmonoxide, of CO?

- Ontstaat bij een onvolledige verbranding van bijvoorbeeld gas of hout.
- Kan ontstaan bij een niet goed werkende geiser, cv-installatie of gas- of pelletkachel
- Mogelijke signalen van een niet goed werkende installatie:
 - Een geel/oranje gasvlam
 - Beslagen ramen
 - Een gaslucht
 - Lichamelijke symptomen (griepachtig)

co-wijzer.nl

A woman with long blonde hair is sitting on a dark couch, smiling at the camera. She is wearing a light blue blazer over a red and white striped shirt. To her left is a cushion with a grey and white chevron pattern and a fringe. The entire image is covered with a semi-transparent red overlay. On the right side, there is a white triangular graphic element that looks like a folded corner of a red sheet. The text 'Ik was bijna in mijn slaap overleden' is centered in white.

Ik was bijna
in mijn slaap overleden

BRA

Koolmonoxide (CO) - een sluipmoordenaar

- Je ziet of ruikt het niet maar wanneer je het inademt kan dit ernstige lichamelijke gevolgen hebben.
- Jaarlijks overlijden in Nederland gemiddeld 10 tot 15 personen door koolmonoxidevergiftiging. Enkele 100en in ziekenhuis.
- Symptomen:
lichte hoofdpijn, misselijkheid, overgeven, slaperigheid en vermoeidheid. Verwarring, slaperigheid en versnelde hartslag

Koolmonoxide (CO) vergiftiging voorkomen

Ventileer

Laat 24 uur per dag en 7 dagen per week een rooster open of een raam op een kiertje.

Controleer

Laat het verwarmingstoestel zoals CV-ketel of kachel minimaal één keer per jaar door een gecertificeerd vakman controleren.

Alarmeer

Zorg voor je eigen veiligheid en plaats een koolmonoxidemelder, in ieder geval in de ruimte van het verwarmingstoestel of de open haard.

Rookmelders, heeft u ze al?

- Waarschuwen u als er brand is/ontstaat!
- Met name als u slaapt!
- Test maandelijks de rookmelders en houd ze schoon

rookmelders.nl

- Beste plek:
 - In ieder geval de vluchtroute vanuit elke kamer
 - Op elke verdieping
 - Liefst aan het plafond

Heeft u nog vragen?

Bedankt en
wees
voorzichtig...

Handige info

- <https://www.apeldoorn.nl/houtstoken>
 - <https://www.stedendriehoek.nl/apeldoorn/meldpunt-houtrook-houtstook-geen-duurzame-energiebron/>
 - <https://www.rivm.nl/stookalert>
 - <https://www.natuurenmilieugelderland.nl/>
 - <https://www.longfonds.nl/gezondelucht/>
-
- houtrook@apeldoorn.nl

Waar kunt u terecht voor overlast?

- Stuur een e-mail met uw klachtomschrijving naar info@ovij.nl. Vermeld hierin:
 - Klachtomschrijving
 - Locatie
 - Datum en tijdstip van overlast
 - Vermoedelijke veroorzaker
 - Indien gewenst uw contactgegevens
-
- Luchtfonds <https://www.luchtfonds.nl/melding-doen-van-overlast/>

Grote dank aan

- Marieke Gorkink
- Ab Nijman
- Miriam Hooft
- Arjin Jans van Foenix

**Partij voor
de Dieren**

GROENLINKS
APELDOORN